

El Síndic alerta del risc de normalitzar la regressió de drets i demana respecte i diàleg a tots els càrrecs polítics

---

- **La Llei de seguretat ciutadana i la judicialització de la política estan produint vulneracions de drets com ara el d'expressió, de reunió i de manifestació**
- **Els il·lícits polítics comesos per institucions catalanes no haurien de ser confrontats amb desproporció penal ni amb presó. El Síndic també reitera la necessitat d'investigar l'1 d'octubre al Parlament de Catalunya**
- **La intervenció financera de la Generalitat, l'aplicació de l'article 155 i els recursos de l'Estat al TC contra lleis catalanes de contingut social han comportat greuges en les polítiques i els drets socials**
- **En total, ha rebut més de 10.000 queixes, ha obert 281 actuacions d'ofici i ha incidit directament en més de 60.000 persones**
- **L'increment de l'arribada d'adolescents migrants no acompanyats ha posat a prova el sistema de protecció a la infància i ha evidenciat la manca de famílies d'acollida**
- **La Policia de la Generalitat ha de tenir accés de ple dret als organismes estatals i internacionals de coordinació policial i cal dur a terme el complet esclariment dels atemptats del 17 d'agost**

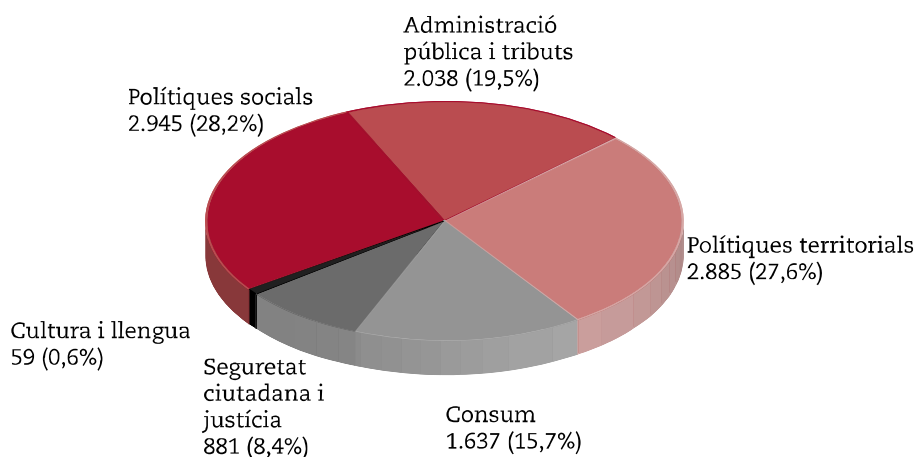
El síndic de greuges de Catalunya, Rafael Ribó, ha lliurat aquest divendres 9 de febrer al president del Parlament, Roger Torrent, l'*Informe al Parlament 2017*. El document i un resum de totes les resolucions emeses estan disponibles al web del Síndic www.sindic.cat.

Pel que fa a les xifres, el 2017 s'han rebut 10.164 queixes, se n'han tramitat més de 16.000 i s'han obert 281 d'actuacions d'ofici. Atès que moltes queixes tenen caràcter col·lectiu, les persones afectades per aquestes actuacions han estat més de 60.000, cosa que representa més del doble que l'any anterior.

Els darrers dos mesos de l'any 2017 l'Administració ha estat objecte de canvis interns i cessaments als llocs de responsabilitat en aplicació de l'article 155 CE. Això ha alentit les respostes d'acceptació o no acceptació de les resolucions del Síndic. Tot i així, el percentatge de resolucions acceptades de manera total o parcial supera el 98% de les emeses. De fet, només un 1,6% han estat rebutjades per l'Administració, mentre que en un altre 22,2% han estat acceptades només parcialment.

També és destacable la tasca que fa l'oficina itinerant del Síndic, que ha efectuat 144 desplaçaments i ha visitat 115 municipis diferents. S'han signat set nous convenis de supervisió singular amb els ajuntaments de Sitges, Caldes de Montbui, Olèrdola, Santa Perpètua de Mogoda, Manresa, Castellbisbal i Òdena, fins arribar als 33 convenis vigents. Enguany s'han tramitat més de 7.000 queixes i actuacions d'ofici relatives al món local, un 45% del total de la institució.

Queixes i actuacions d'ofici iniciades per matèries

Regressions de drets civils i polítics

La Llei de seguretat ciutadana (o Llei mordassa), que en dos anys de vigència ha generat més de 300.000 sancions a tot l'Estat, moltes directament vinculades a la restricció dels drets de reunió, expressió i manifestació, continua vigent malgrat que fa més d'un any se'n va proposar l'esmena o l'abolició al Congrés dels Diputats. Aquest és un dels factors clau en el retrocés de drets a l'Estat espanyol, tal com destaca el Síndic en l'informe *Retrocessos en matèria de drets humans: llibertat d'expressió dels càrrecs electes i separació de poders al Regne d'Espanya*, presentat l'abril de 2017.

A partir de l'aprovació de la Llei 19/2017, de 6 de setembre, del referèndum d'autodeterminació (objecte de recurs pel Govern de l'Estat el dia 7, suspesa primer i després anul·lada pel Tribunal Constitucional), han tingut lloc nombrosos esdeveniments. Entre aquests, l'ús desproporcionat de la força policial l'1 d'octubre, l'empresonament preventiu dels líders polítics i socials de l'independentisme, l'aplicació de l'article 155 i vulneracions del dret d'expressió i participació política. Actuacions que, a criteri del Síndic, han traspassat els límits democràtics, atès que els actes il·lícits derivats de l'aplicació de les lleis declarades nul·les de ple dret haurien d'haver estat confrontats amb l'ordenament legal vigent, i també amb diàleg i solucions polítiques.

Així mateix, els drets de participació política d'infants i adolescents també semblen haver estat ignorats en la instrucció de 27 de setembre de la Unitat

Coordinadora de Menors de la Fiscalia General de l'Estat adreçada a les fiscalies provincials de Catalunya.

Finalment, el Síndic reitera que la qualificació penal com a rebel·lió proposada pel ministeri fiscal i acceptada inicialment per les més altes instàncies jurisdiccionals sembla completament desproporcionada per descriure els fets de tots coneguts, com també va ser desproporcionada l'ordre de presó provisional sense fiança imposada a Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, que es manté en data d'avui malgrat la modificació substancial de les circumstàncies en què es va produir aquella resolució judicial.

El Síndic ha dut a terme 611 actuacions relacionades amb la regressió dels drets democràtics. D'aquestes, 264 fan referència als esdeveniments de l'1 d'octubre. En aquest sentit, l'Informe dedica un espai a explicar les actuacions dutes a terme arran de les càrregues policials als col·legis electorals el dia 1 d'octubre. El Síndic ja va demanar al seu dia una investigació per part del Govern per aclarir quines van ser les ordres i qui les va donar.

El Síndic de Greuges ha traslladat les queixes i les seves recomanacions al Defensor del Poble, al ministre de l'Interior i a la Delegació del Govern. Així mateix, les ha posat en coneixement del comissari europeu de Drets Humans, de la defensora del poble europea, de l'Alt Comissionat de l'ONU per als Drets Humans i del president de l'Institut Internacional de l'Ombudsman. El Síndic és del parer que seria oportú l'establiment d'una comissió d'investigació sobre l'1-O al Parlament de Catalunya.

Atemptats de Barcelona i Cambrils (pàg. 251)

Els atemptats de Barcelona i Cambrils del passat mes d'agost han reobert el debat entorn de les mesures de prevenció existents i l'anàlisi de les causes d'aquests fets, d'una violència incomprensible. És en aquest sentit que el Síndic va presentar un informe al Parlament el mes de novembre en què es feia ressò de les polítiques públiques en matèria de prevenció del terrorisme, l'odi i la discriminació.

En l'informe s'exigeix l'accés de ple dret de la Policia de la Generalitat als organismes estatals i internacionals de coordinació policial i el complet esclariment dels vincles entre el líder de la cèl·lula terrorista amb els serveis secrets de l'Estat.

Drets afectats pels recursos al Tribunal Constitucional, la intervenció econòmica i l'aplicació de l'article 155 a la Generalitat

L'àmbit dels drets socials és un dels més afectats per la pràctica continuada del Govern espanyol de recórrer contra moltes de les lleis aprovades pel Parlament davant del Tribunal Constitucional. Des de l'any 2006, l'executiu ha presentat més de quaranta recursos, dels quals més de la meitat han repercutit en les polítiques socials i la recaptació d'impostos de la Generalitat.

Un dels casos més il·lustratius és la Llei 24/2015, de mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica (suspenuda). D'altres exemples són la Llei 2/2014, de mesures fiscals,

administratives, financeres i del sector públic; la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva entre dones i homes (els recursos d'inconstitucionalitat acceptats parcialment), o la Llei 4/2016, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial, també suspesa.

La intervenció econòmica del Govern de la Generalitat i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució també han tingut un impacte negatiu pel que fa als drets i les polítiques socials, tant pels retards en pagaments com per l'aturada de projectes aprovats.

En aquest sentit, el Síndic ha tingut coneixement de perjudicis a l'Administració catalana fruit de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. En l'àmbit dels serveis socials, s'ha produït la paràlització del Contracte programa 2016-2019 per a la coordinació, la cooperació i la col·laboració entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i l'Ajuntament de Barcelona, en matèria de serveis socials. També s'ha paràlitzat el Pla de viabilitat de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i pot comportar la suspensió de les indemnitzacions econòmiques que reben els ex-presos polítics de la Guerra Civil i el franquisme. Seguint amb les polítiques de memòria democràtica, l'aplicació del 155 ha afectat el Pla d'actuacions en fosses de desapareguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista per a l'any 2017, desenvolupat pel Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència.

En l'àmbit LGTBI, destaca la paràlització de l'aprovació del decret que desenvolupa el Consell Nacional LGTBI, l'òrgan de participació ciutadana en matèria de drets i deures d'aquest col·lectiu que ja fa temps que demanen diverses entitats de defensa de drets LGTBI. Institucions com el Parlament de Catalunya havien instat el Govern a presentar el decret en breu i el mateix Síndic de Greuges també n'havia recomanat l'aprovació sense més demora.

El Síndic també està investigant la paràlització, d'una banda, de la implementació d'un pla estratègic per als agents rurals per al període 2017-2025 i, de l'altra, de la regulació per permetre als agents rurals portar armes.

Vulnerabilitat social i discriminació

Enguany les actuacions de l'àmbit de les polítiques socials tornen a representar prop d'un terç del total de les rebudes, tot i que, per primer cop en molts anys, les queixes d'aquest àmbit no arriben al 30% del total.

Habitatges d'emergència social (pàg. 185)

El Síndic ha reiterat en diverses ocasions que la resposta de l'Administració a una situació d'emergència social residencial ha de ser immediata i s'ha d'atendre des de la triple perspectiva de: facilitar, amb agilitat i celeritat, l'accés a un habitatge; garantir un acompanyament social, i promoure la reinserció laboral de les persones afectades.

Ateses les queixes rebudes, cal revisar l'eficàcia de les mesures d'emergències com a mecanisme o instrument de l'Administració per donar resposta a les situacions d'emergència residencial, que, com el seu nom indica, són

situacions d'extrema i urgent necessitat que requereixen una actuació immediata de l'Administració que aporti una solució residencial.

Saturació dels serveis d'urgències (pàg. 91)

La situació de saturació que presenten alguns serveis d'urgències dels hospitals del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SIAP), encara que sigui de manera puntual en determinades èpoques de l'any, és un assumpte que preocupa tant els usuaris com el Síndic de Greuges. Aquest any s'han continuat rebent queixes de persones que han hagut d'acudir a un servei d'urgències hospitalàries, o dels seus familiars, principalment per les hores que hi han de romandre i per les condicions en què ho han de fer, sovint en lliteres als passadissos del servei.

D'una banda, en relació amb el servei d'urgències hospitalàries mateix, el Síndic ha destacat la importància de fer una planificació adequada del servei que garanteixi una dotació suficient de personal per atendre l'afluència de pacients en cadascun dels torns que s'estableixin; de potenciar la coordinació amb la resta dels serveis del centre, ja que s'entén que no es tracta d'un servei aïllat de la resta de l'hospital; d'estudiar l'habilitació de més llits als serveis de l'hospital que en siguin deficitaris, i d'establir circuits de derivació àgils entre els centres hospitalaris i altres dispositius perquè el pacient pugui ser atès on se li pugui donar una resposta més adequada a la situació que presenta amb celeritat.

La protecció a la infància i els adolescents migrants no acompanyats (pàg. 113)

L'increment de l'arribada d'adolescents migrants no acompanyats ha posat a prova el sistema de protecció de la infància i ha evidenciat la necessitat de potenciar l'acolliment familiar. Les dificultats per atendre aquesta realitat han provocat que nombrosos infants estrangers no acompanyats hagin romàs a les dependències de l'àrea de custòdia i detinguts de la Ciutat de la Justícia, sense estar detinguts, més de quatre dies, en cel·les tancades sense llum natural i sense possibilitat de sortir a l'exterior, amb la llum artificial encesa 24 hores al dia, i sense un àpat adequat per a tantes hores, en espera que la DGAIA els assignés plaça en un centre de protecció. L'ús d'aquest espai de detenció per atendre infants de protecció ha estat denunciat pel Síndic des de l'any 2009. El novembre de 2017, finalment, aquestes instal·lacions van deixar d'atendre aquests adolescents.

El bo social (pàg. 191) i la renda garantida de ciutadania

El Síndic ha actuat d'ofici per fer el seguiment del desplegament i l'aplicació de la Llei 14/2017, de 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, que va entrar en vigor el setembre de 2017 i que comporta canvis significatius en el règim de protecció i cobertura de necessitats bàsiques.

Aquesta llei crea i regula una nova prestació social, de naturalesa econòmica i percepció periòdica, i amb caràcter de dret subjectiu, que té com a finalitat assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i a les famílies que es troben en situació de pobresa.

El Reial decret 897/2017, de 6 d'octubre, regula la figura del consumidor vulnerable, el bo social i altres mesures de protecció per als consumidors domèstics d'energia elèctrica. Respecte a la gestió de sol·licitud del bo, el Síndic s'ha mostrat reticent per la possible sobrecàrrega de treball dels centres de serveis socials que pot comportar, tenint en compte l'augment de tràmits que hauran d'afrontar els professionals i també davant l'increment de les persones que accedeixen a la xarxa de serveis socials. La insuficient dotació de recursos pot agreujar la situació.

Igualtat entre homes i dones (pàg. 117)

En matèria d'igualtat entre dones i homes, enguany cal destacar l'actuació d'ofici iniciada per investigar si es respecta el principi de paritat en els càrrecs electes i òrgans directius de les institucions catalanes. De la informació obtinguda, se'n desprèn que la paritat home-dona en els càrrecs electes, obligatòria a les llistes electorals, desapareix progressivament als llocs de responsabilitat política de més rellevància. Així, per exemple, el Parlament de Catalunya escollit el 2015 tenia un nivell acceptable de paritat, però això no es va traduir en un consell executiu paritari. Al contrari, en el moment de la seva destitució, el consell executiu estava integrat per nou homes i quatre dones. Val a dir que l'elecció de la nova Mesa del Parlament fruit de les eleccions del 21 de desembre de 2017, amb sis homes i una dona, suposa una regressió en termes de paritat d'homes i dones en òrgans representatius.

Així mateix, malgrat l'augment constant de dones en l'àmbit municipal (regidores i alcaldesses), els ajuntaments, amb caràcter general, continuen lluny de ser paritaris, situació que s'agreuja en els governs locals de segon nivell (diputacions i consells comarcals). En aquest sentit, és especialment greu la situació de manca de diputades provincials a les diputacions de Tarragona i Girona.

Tampoc no és exemplar la situació de les institucions estatutàries, particularment pel que fa als òrgans col·legiats escollits políticament, particularment el Consell de Garanties Estatutàries, on la presència de dones entre els càrrecs electes és absolutament testimonial, com ho ha estat històricament a la Sindicatura de Comptes. La situació millora, no obstant això, pel que fa als alts càrrecs d'aquestes institucions.

Sostenibilitat territorial

El sector de les polítiques territorials, incloent-hi qüestions com ara l'urbanisme o la protecció del medi ambient, ha representat enguany un 24% de les actuacions del Síndic de Greuges. Si ens fixem només en les queixes rebudes, aquest percentatge augmenta fins al 32% i se situa com l'àrea de la institució on han entrat més queixes noves enguany.

Els abocadors il·legals de pneumàtics (pàg. 173)

A través dels mitjans de comunicació, el Síndic va tenir coneixement de l'existència d'abocaments il·legals i incontrolats de residus de pneumàtics a la demarcació de Barcelona. Es comptabilitzaven fins a 6.000 pneumàtics en dinou municipis, gairebé tots dipositats en sòl no urbanitzable d'interès

forestal. Es va constatar que, tot i que les administracions tenien coneixement d'aquesta situació, en alguns casos havien transcorregut fins a deu anys sense que s'haguessin retirat els residus i s'hagués restituit el medi, motiu pel qual el Síndic va iniciar la seva intervenció.

El Síndic considera que davant l'existència d'un abocador il·legal les administracions implicades han d'actuar de manera immediata i eficaç per restituir el medi i garantir la salut i la seguretat de les persones.

Les molèsties derivades de les festes al carrer i les activitats extraordinàries (pàg. 162)

La utilització de la via pública amb motiu de festes majors és una pràctica habitual. Tal com s'exposa en l'*Informe sobre oci nocturn i convivència ciutadana*, les denúncies que rep aquesta institució tenen a veure majoritàriament amb els concerts que es fan en horari nocturn, que en cas de la festa major finalitzen a altes hores de la matinada. També són nombroses les queixes rebudes per molèsties de sorolls causades per festes, revetlles o concerts organitzats pels ajuntaments o en sales i equipaments municipals que no tenen les condicions d'aïllament adequades. En aquests casos, el Síndic recorda als ajuntaments que s'ha d'analitzar l'impacte acústic dels esdeveniments que es fan per garantir que els espectacles públics i les activitats recreatives que es duen a terme als equipaments públics no vulnerin els drets dels veïns.

El Síndic considera que les activitats extraordinàries s'haurien de limitar al nombre màxim de dotze que estableix la normativa. A més, caldria desenvolupar una llei de protecció i de promoció de la convivència cívica com a eina per fixar uns criteris generals de comportament i com a mecanisme de control d'una bona convivència.

Rescabament a consumidors i afectats del projecte Castor

El novembre del 2014 el Síndic va presentar al Parlament l'*Informe sobre el projecte Castor*, fruit del reunions amb col·legis professionals i plataformes d'afectats. En el decurs d'aquests anys, el Síndic ha continuat fent-ne un seguiment i enguany s'han produït dos fets que han tornat a posar el projecte Castor a l'agenda.

En primer lloc, el passat mes de maig de 2017 es va fer públic l'informe emès pel Massachusetts Institute of Technology (MIT), amb relació a la plataforma de gas Castor, que posa de manifest que els terratrèmols van ser originats per la injecció de gas al magatzem subterrani, que va causar sismicitat en el sistema de la falla Amposta. En segon lloc, la sentència del Tribunal Constitucional del 21 de desembre de 2017 anul·la els articles 2.2, 4, 5 i 6 del Reial decret llei 13/2014, inclosos, per tant, els que regulen la indemnització que es va pagar a Escal UGS, SL, i la forma en què es va repercutir en els consumidors, mitjançant el reconeixement a Enagás de drets de cobrament sobre el sistema gasista, que es repercuteixen periòdicament en els rebuts dels consumidors, segons es determina cada any per ordre ministerial. Ara cal exigir l'aplicació plena de la sentència i el rescabament dels drets afectats.

Altres temes destacats:

- Queixes sobre l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (pàg. 93)
- Segregació escolar (pàg. 114)
- Els límits de la llibertat d'expressió i el col·lectiu LGTBI (pàg. 120)
- L'empadronament d'ocupes (pàg. 143)
- La contaminació odorífera (pàg. 159)
- L'encaix dels centres de culte (pàg. 170)
- Ús del català a l'Administració de justícia (pàg. 241)

Accediu al contingut íntegre de l'**Informe al Parlament 2017** a:

